DC
6 €4,50
JIM LEE'S
BATMAN
MINISERIE
DEEL 6 VAN 6

JIM LEE'S BATMAN

BATMAN Zwarteweg 6-c,
1412 GD Naarden
MAIL batman@weeklydose.com
WEB www.weeklydose.com/batman

Jeph Loeb
tekst
Jim Lee
tekeningen
Scott Williams
inkt
Alex Sinclair
kleur

Olav Beemer
vertaling
BeauType
lettering
Jan de Rooij
Nederlandse redactie
Walter Steur
Nederlandse productie
Anna Loos
Nederlandse eindredactie

Batman is een creatie van Bob Kane

OORSPRONKELIJKE UITGAVEN Batman 618, 619

Redactie: Zwarteweg 6-c,
1412 GD Naarden,
tel. 035-6944914.
Copyright © 2003 DC Comics.
For the Dutch edition: Copyright © 2004 Juniorpress Magazines b.v., Naarden. All rights reserved. All characters featured in this issue, the distinctive likenesses thereof, and all related indicia are trademarks of DC Comics. The stories, characters and incidents mentioned in this magazine are entirely fictional. Printed in Italy. **Oorspronkelijke uitgaven: Batman 618, 619. Juniorpress 14-04.**

TERUG NAAR DE BATCAVE

Is het echt al zo lang geleden? Het lijkt pas gisteren dat Batman terugkeerde op de Nederlandse comicmarkt, maar nu, zes nummers later, is het twaalfdelige verhaal 'Hush' voorbij. Ze zeggen wel eens dat de tijd sneller gaat als je plezier hebt. Nou, in dit geval klopt dat.

Terugblikkend kan worden gezegd, dat dit project zeker geslaagd is. Natuurlijk was dat waarop vooraf was gehoopt, want met makers van het kaliber Jeph Loeb en Jim Lee is een slechte serie onmogelijk, maar Nederland is in het verleden niet altijd warmgelopen voor een comic over Batman. Ditmaal was echter sprake van een als afgerond project aangekondigde reeks. Dat, in combinatie met de creatieve zwaargewichten, heeft veel lezers over de streep getrokken. Lezers die, zo blijkt uit brieven en mailtjes, zijn gebleven toen ze ontdekten dat dit ook nog gewoon een leuke comic was. 'Leuk' is het juiste woord. Wie psychologische diepgang en een sociaal-politiek statement van Loeb had verwacht of wie op een grensverleggende postmoderne stijlverandering van Lee had gehoopt, komt bedrogen uit. Daarvoor bestaan andere comics. Zoals eerder op deze plek gemeld, heeft 'Hush' vanaf het begin in het teken gestaan van het plezier. Bij de makers én de lezers. Als 'Hush' een film zou zijn, was het een heerlijke blockbuster waarbij je met een bak popcorn plus de grootste beker frisdrank in je stoel kruipt en het spektakel van begin tot eind ondergaat. Van Catwoman tot Superman, van de Joker tot Ra's al Ghul, elk nummer heeft wel een moment waarop je een 'wauw' niet kunt onderdrukken. Dát is de essentie van 'Hush'. Dáár draait het om.

Nu zit het erop. Zes nummers lang hebben we de avonturen van Bruce Wayne van dichtbij meegemaakt en na vandaag resten enkel de goede herinneringen. Dat betekent overigens niet, dat je niet langer kunt schrijven. Jouw mening telt, dus ook naar aanleiding van deze finale is alle post welkom op de bekende adressen. Bovendien ligt voor de auteur van de beste brief over de afgelopen zes nummers nog altijd een mooi verpakt exemplaar klaar van de Amerikaanse Batman Hush hardcover. Een betere reden voor het schrijven van een grondige analyse over de climax van 'Hush' kan ik niet bedenken! Hiermee komt voorlopig een eind aan de nieuwe avonturen van Batman. In de toekomst zal echter wel op projectbasis worden gekeken naar andere verhaallijnen die de moeite waard zijn, dus voor het laatste nieuws verwijs ik graag naar de rubriek Juniorpress op de site. Daar kun je ook lezen of het komt tot een Nederlandse uitgave van Jim Lee's Superman. Houd het in de gaten, want die kans is groot. Voor nu veel lees- en kijkplezier met de twee allerlaatste hoofdstukken van 'Hush.'

Olav Beemer

JASON TODD IS DOOD. HIJ IS VERMOORD DOOR DE JOKER.
HET ZOU ECHTER NIET VOOR HET EERST ZIJN DAT IEMAND UIT DE DOOD OPSTAAT.
IK WEET WAT JE DOET.
JE DENKT TERUG AAN TOEN.
AAN HET BLOED DAT AAN JOUW HANDEN KLEEFT OMDAT JE TE LAAT WAS EN DE JOKER NIET MEER KON TEGENHOUDEN.
SUPERMAN WAS DOOD. GREEN ARROW OOK.
BEIDEN LEVEN NU WEER.
JASON LAG HIER BEGRAVEN. HET GRAF IS LEEG, HET LICHAAM VERDWENEN.
JE ZWIJGT. JE DENKT NA EN HOOPT DAT JE TEGENSTANDER ONDER DE INDRUK IS.
IK MAAK HET MAKKELIJK VOOR JE.
ALS JE NIETS DOET...
...SNIJD IK DE KEEL VAN DEZE NA-APER OPEN.
JE HEBT AL ÉÉN ROBIN LATEN STERVEN.
WORDT DIT NUMMER TWEE?

PAK 'EM.
NEE!
RA'S AL GHUL BESCHIKT OVER ZOGENOEMDE LAZARUS PUTTEN.
DE ENERGIE VAN EEN LAZARUS PUT KAN IEMAND WEER TOT LEVEN WEKKEN.

VOLGENS RA'S-- DIE OVERIGENS LANG NIET ALTIJD DE WAARHEID VERTELT-- IS EEN VAN DIE PUTTEN ONLANGS IN HET GEHEIM GEBRUIKT.
KRUSSH
WAT DOE JE? JE ZOU BIJ HUNTRESS BLIJVEN.

IK LAAT NIEMAND ANDERS MET DIT KLEINE VOGELTJE SPELEN.
WIST NIET DAT JE ZOVEEL OM ME GAF.

HET GEBRUIK VAN EEN PUT IS NIET ZONDER GEVAREN. DE PRIJS IS HOOG.
DE LEVENSENERGIE IS TE OVERWELDIGEND VOOR DE GEEST.
BAM
DOE IK OOK NIET. MAAR ALS JOU IETS OVERKOMT, IS MIJ MOOI CHAGRIJNIG.
JE GAAT ER DOOD IN EN KOMT ER GEK UIT.

DE IRONIE IS, DAT TOEN JASON WAS GESTORVEN...
DENK JE WERKELIJK DAT ÉÉN KLAP GENOEG IS?
BDFF
...IK IN EEN ZWAK MOMENT...
WUP
DAT WAS ALTIJD JE PROBLEEM.
...UIT WANHOOP EN VERDRIET...
JE ZAG ME ALTIJD ALS INFERIEUR.
DOK
...HEM ZELF NAAR EEN PUT WILDE BRENGEN.
JE VOND ME NOOIT ZO GOED ALS DE 'ANDERE' ROBIN!
THWAK

Op het graf van mijn ouders heb ik gezworen dat ik de stad zou verlossen van het tuig dat hen van het leven heeft beroofd.
Overdag ben ik Bruce Wayne, miljardair en celebrity.
's Nachts open ik de jacht op de criminelen en heet ik...
BATMAN
GEBASEERD OP BOB KANE
HUSH
Hoofdstuk elf
HET SPEL
WAAROM HEB JE ME LATEN STERVEN?!
IK WILDE HEM ZO GRAAG REDDEN. DAAR HAD IK ALLES VOOR OVER.
JEPH LOEB
tekst
JIM LEE
tekeningen
SCOTT WILLIAMS
inkt
ALEX SINCLAIR
kleur
OLAV BEEMER
vertaling
BEAUTYPE
lettering
JAN DE ROOJ
Nederlandse redactie
WALTER STEUR
Nederlandse productie
ANNA LOOS
Nederlandse eindredactie

KOM OP! VECHT DAN!
GELUKKIG KWAM IK OP TIJD BIJ ZINNEN.
DE VERWONDINGEN AAN ZIJN HOOFD WAREN GROOT. ZELFS ALS DE PUT HEM HAD KUNNEN REDDEN...
...HAD MIJ WAARSCHIJNLIJK NOOIT MEER RATIONEEL KUNNEN DENKEN.
DAT VERDIEN IK.
IK VERDIEN JE RESPECT.
IK HEB HET SPELLETJE GEWONNEN.
JE MOEST EENS WETEN HOE GRAAG IEDEREEN MEE WILDE DOEN.
HOE GRAAG IEDEREEN NAAR WRAAK SNAKTE. IEDEREEN...
KLIK
...ONGEACHT DE RISI—
AARGH!
CHUK

OOOPH
WHAM
DANK JE.
FWAK
DAT ZETJE HAD IK NET EVEN NODIG.
THUP
HET IS VOORBIJ.
GAME OVER.
SNAP
MIJN MYSTERIEUZE OPPONENT ZIET DIT ALLEMAAL ALS EEN SPEL.
EERST POISON IVY, KILLER CROC. DAARNA HARLEY QUINN, DE JOKER, SCARECROW EN MISSCHIEN ZELFS...
...SELINA.
ALS JE ECHT BENT WIE JE ZEGT~
PERSONEN DIE VEEL WETEN OVER MIJN PRIVÉ-LEVEN.
EN NU DIT... NU JASON.
LEVEND EN ARROGANT ALS ALTIJD.
DE MOGELIJKHEID DAT HIJ IN LEVEN ZOU KUNNEN ZIJN...
...NET ZO OUD IS ALS DICK NU...

--DAN KEN JE HET ANTWOORD.
ROBIN IS DOOD OMDAT HIJ DACHT DAT DIT EEN SPEL WAS.
MIJN TEGENSTANDER REKENT EROP DAT DE TERUGKEER VAN JASON ME UIT MIJN EVENWICHT BRENGT.
HIJ SPEELT IN OP DE EVENTUELE SCHULDGEVOELENS DIE IK HEB...
JE WILT ME BOOS MAKEN. ME SARREN...
...ZODAT IK EEN STEEKJE LAAT VALLEN.
KRAK
THAK
CHOKK
SWOOSH
NIS. VERGETEN HOEVEEL JE ME HEBT GELEERD?

ZIJN COÖRDINATIE, ZIJN SNELHEID, ZIJN ACROBATISCH VERMOGEN.
PHTOOM
HET IS TE... TE BEKEND.
JE MOET HEM DIT ALLEEN LATEN DOEN.
HEY! HOUD JE HANDEN THUIS.
LUISTER. IK 'MOET' HELEMAAL NIETS. ZEKER NIET WANNEER JIJ HET ZEGT.
NEE... NEE, JE SNAPT HET NIET.
AL DIE TIJD DAT IK AL ROBIN BEN--
--ELKE LES EN ELKE BEWEGING DIE HIJ ME HEEFT GELEERD--
--HET MOET ERVOOR ZORGEN DAT NIJ NIET OVERKOMT WAT JASON IS OVERKOMEN.
WAT HIJ OOK BEWEERT, JASONS DOOD KNAAGT NOG ALTIJD AAN HEM.
WAAROM DENK JE ANDERS DAT HIJ DAT KOSTUUM IN DE CAVE BEWAART?
DAN WEET JE DUS OOK ALS GEEN ANDER...
...HOE HIJ IS ALS HIJ BOOS IS.
STEL JEZELF DE VRAAG...
WAT GAAT HIJ DOEN WANNEER HIJ ONTDEKT DAT HET NIET JASON TODD IS DIE HEM ACHTERNA ZIT?

LANG VERHAAL KORT... JASON WAS NOOIT ZO GOED.
IK BEN BEST EEN BEETJE TELEURGESTELD.
IK BEDOEL, OKAY, JE WAS AFGELEID OMDAT JE MET CATWOMAN HAD STAAN ZOENEN.
EN DE DOOD VAN TOMMY ELLIOT WAS NATUURLIJK OOK EEN SCHOK.
THAK
CHOK
CHOK
MAAR DE JOKER? EN RA'S AL GHUL? KOM, ZEG.
JE ZAT ER WEL WEEL VER NAAST.
DENK NA, BATMAN. JE HAD ALLE ANTWOORDEN. AL VANAF HET BEGIN.
NET ALS IN 'THE PURLOINED LETTER', HET VERHAAL VAN EDGAR ALLAN POE.
HET EERSTE ECHTE DETECTIVEVERHAAL.
WEET JE NOG? IEMAND DIE JE KOORD DOORSNEED?
'THE PURLOINED LETTER'-- WANNEER JE AL HET BEWIJS AL HEBT.

HET WAS EEN BATARANG.
IK KAN ZE NU EENMAAL LANG NIET ALTIJD ALLEMAAL TERUGVINDEN.
MIJN VAL IN CRIME ALLEY WAS OOK GEEN TOEVAL
DE EERSTE ONTMOETING.
JASON DIE EEN WIEL STEELT...
...HET LINKERVOORWIEL VAN DE BATMOBILE.
DEZELFDE KANT WAAR IK EEN LEKKE BAND KREEG.
VALLEN ALLE STUKJES EINDELIJK OP HUN PLAATS?
GEEF TOE, IK HEB JE GENOEG KANSEN GEGEVEN.
JE WEET VEEL. KENT VEEL FEITEN.
PERSOONLIJKE DETAILS. ANEKDOTES.
MISSCHIEN HEB JE ALLES ZELFS ZO GEPLAND. VANWEGE HET VERLEDEN EN VANWEGE DE SYMBOLIEK.
MAAR...

JE BENT NIET DE ROBIN DIE IS GESTORVEN!
ALS HET PERFECT WAS GEWEEST, ALS IK HEM HAD MOETEN GELOVEN.
...ZOU HIJ MIJ "BRUCE" HEBBEN GEALDEM!
WIE HIER OOK ACHTER ZIT – EN DIE PERSOON WEET ALT WEL – HIJ HEEFT MIJN IDENTITEIT GEHEIMGEHOUDEN.

JE HEBT EEN GRAF GESCHONDEN.
THRAK
NEE-- IK--
JE NOEMT ROBIN EEN NA-APER TERWIJL JIJ HIER DE BEDRIEGER BENT.
WHAK
JE-- JE WAS ME VERGETEN...
JE HOOPTE DAT JE UITERLIJK ME IN VERWARRING ZOU BRENGEN.
BTAK
IK WILDE DAT JE OM ME ZOU GEVEN...
EN DAT IS JE GROOTSTE FOUT.

WANT ONDANKS ALLES HEEFT JASON ALTIJD GEWETEN DAT IK OM HEM GAF.
IK ZAL JE NOOIT VERGETEN...
HET IS MOGELIJK DAT DEZE BEDRIEGER NIET WIST DAT JASON TODD OOIT ROBIN IS GEWEEST.
MISSCHIEN HEEFT IEMAND HEM EEN KOSTUUM GEGEVEN, ONGEVEER AANGEGEVEN WAT HIJ MOEST ZEGGEN EN HEM NAAR HET OPEN GRAF GESTUURD.
HIJ HEEFT ZICHZELF NOOIT "JASON" GENOEMD... EN IK HEB HEM OOK NIET ZO AANGESPROKEN.
KLEI.
WANNEER WIST JE HET?

DAT HET JASON NIET WAS?
IN HET BEGIN NOG NIET. ALLES WEES EROP DAT ONLANGS EEN LAZARUS PUT WAS GEBRUIKT EN DAT JASON DAARDOOR MOGELIJK WEER TOT LEVEN WAS GEBRACHT.
MAAR OP DE GROND-- IN DE MODDER...
KLEI.
HET WAS CLAYFACE, DIE DEED ALSOF.
MAAR... WAAROM MAAKTE HIJ JASON OUDER? LIJKEN GROEIEN NIET.
ZO VALLEN DE KLEINE FOUTJES MINDER OP. ZE WISTEN NIET ZEKER HOE JASONS STEM KLONK OF HOE HIJ PRECIES BEWOOG EN VOCHT--
--DAARVOOR IS HET TE LANG GELEDEN--
--MAAR CLAYFACE KAN WEL NIGHTWING NADOEN. DAAROM KWAM ZIJN MANIER VAN BEWEGEN ME ZO BEKEND VOOR.
EN MIJ NADOEN--?
WAS TE GEMAKKELIJK GEWEEST. ALS IK NIET ZOU TWIJFELEN, HAD HET PLAN NOOIT KUNNEN LUKKEN.
JOUW BEWEGINGEN ZIJN RECENT-- TE VERS IN MIJN GEHEUGEN.
IK BEN BEST UNIEK, JA.
JE NEK...?
MOET WEL WORDEN GEHECHT, MAAR CATWOMAN HEEFT HET BLOEDEN GESTELPT.
ZE HEEFT WAARSCHIJNLIJK MIJN LEVEN GERED.
GA NAAR DE BATCAVE. ALFRED ZORGT VERDER VOOR JE. LEEF JE DAARNA UIT OP DAT KOSTUUM.
ALS JE BEHALVE KLEI OOK MAAR IETS ANDERS VINDT, ONTDEKKEN WE MISSCHIEN WIE HIERACHTER ZIT.

HUNTRESS IS WEG. ZE HEEFT MIJN-- JOUW MOTOR GENOMEN.
IK DACHT DAT HET SPUL IN DIE NAALD VAN JE HAAR ZOU VERDOVEN?
ZE IS BETER DAN JE DENKT.
BETER DAN IEDEREEN DENKT, INCLUSIEF ZIJ ZELF.
HEB JE HAAR GEBRABBEL GEHOORD? ZE HEEFT EEN DEAL GESLOTEN MET IEMAND DIE HAAR HEEFT VERRADEN.
JA. MISSCHIEN HEEFT ZE MIJ OOK VERRADEN...
...MAAR DAT WETEN WE NIET ZEKER, OMDAT--
WEET IK.
IK HAD MOETEN BLIJVEN.
IK LAAT ME NU EENMAAL NIET GRAAG COMMANDEREN.
EN IK WORD NIET GRAAG ACHTERVOLGD. ALS JE ME NIET VERTROUWT...
IK VERTROUW JE.
IK-- IK BEN BLIJ...
...DAT HET JASON NIET WAS.
IK NIET.
OH?
HET BETEKENT DAT DE DADER OF DE DADERS NOG STEEDS VRIJ RONDLOPEN.

MIJN LOGISCHE VOLGENDE HALTE-- DE KLOKKENTOREN VAN ORACLE IS DICHTERBIJ DAN DE BATCAVE.
SELINA BLIJFT BIJ JONATHAN CRANE-- SCARECROW-- TOT DE POLITIE IS GEARRIVEERD.
CLAYFACE KAN INTUSSEN OVERAL ZIJN. HET KLEI IS VERMENGD MET HET WATER EN DE MODDER. VIA DE GROND KAN HIJ ZO WEER AAN DE ANDERE KANT VAN GOTHAM OPDUIKEN.
IK ZOEK HUNTRESS.
;EEPE
ECHT, DAT JE MIJN VADER NOOIT EEN HARTAANVAL HEBT BEZORGD--!
ZE RIJDT OP ÉÉN VAN MIJN MOTOREN.
REED.
ZE HEEFT DE MOTOR TWEE STRATEN VERDER WEER GEDUMPT.
ZE DRAAGT GEEN ENKELE ZENDER OF ANDERE ELEKTRONISCHE APPARATUUR WAARMEE IK HAAR KAN OPSPOREN.
ALS JE HAAR VINDT, WIL IK DAT WETEN.
ZE IS EEN LOS EINDJE...
...EN DE PERSOON DIE HIERVOOR VERANTWOORDELIJK IS, ZAL HAAR NIET LANG LATEN RONDLOPEN.
BRUCE?
NADAT JE WAS GEVALLEN-- TOEN JE WEER IN DE BATCAVE LAG...
JE WAS TOEN AMPER BIJ BEWUSTZIJN. JE MOEST ZELFS MORSECODE GEBRUIKEN.
WAAROM DACHT JE JUIST TOEN AAN THOMAS ELLIOT?
HOEZO?

HIJ WAS DE BESTE CHIRURG VAN HET LAND.
NET ZO GOED ALS-- OF BETER DAN MIJN VADER.
EN EEN JEUGDVRIEND DIE NU DOOD IS OMDAT WE ONZE VRIENDSCHAP NIEUW LEVEN WILDEN INBLAZEN.
DIT IS MEER DAN 'NIEUWSGIERIG.'
GEWOON... NIEUWSGIERIG.
IK MOEST DAT RELAIS DAT JE ONDER JE COMPUTER IN DE BATCAVE HAD GEVONDEN TOCH EENS BEKIJKEN?
EERST DACHT IK DAT HET AFLUISTERAPPARATUUR WAS-- STANDAARD CIA-ELEKTRONICA.
ZO ZIET HET ERUIT-- MAAR DAT IS HET NIET.
HET ONTWERP IS PERFECT.
ENIG IDEE VAN WIE?
DENK VAN WEL. JIJ OOK, ANDERS HAD JE HET ME NIET GEVRAAGD.
IK HEB HET RELAIS HIER AANGESLOTEN...
CLK
ENTER
...EN KIJK EENS WAT HET KAN.

BRIDGE CLOSED
HET DUURT EEN PAAR NACHTEN VOOR ORACLE IETS KAN REGELEN.
ZE HEEFT HET VERKEER OMGELEID. DE GOTHAM CITY BRIDGE IS DICHT TOT ZES UUR 'S OCHTENDS.
DAT IS LANGER DAN IK VANAVOND NODIG HEB.
IK WIST NIET OF JE WEL ZOU KOMEN.
DAAR HEB JE IMMERS MOED VOOR NODIG.
INFANTINO
MAZZACHELLI
VERTEL.
ZEG ME WAAROM.
ALLES WAT JE NODIG HAD, KON IK JE GEVEN.
STERKER, DAT HEB IK JE OOK GEGEVEN.
EEN THUIS... EEN DOEL.
DERTIG ZILVERSTUKKEN LATER EN JE VERRAADT ME.

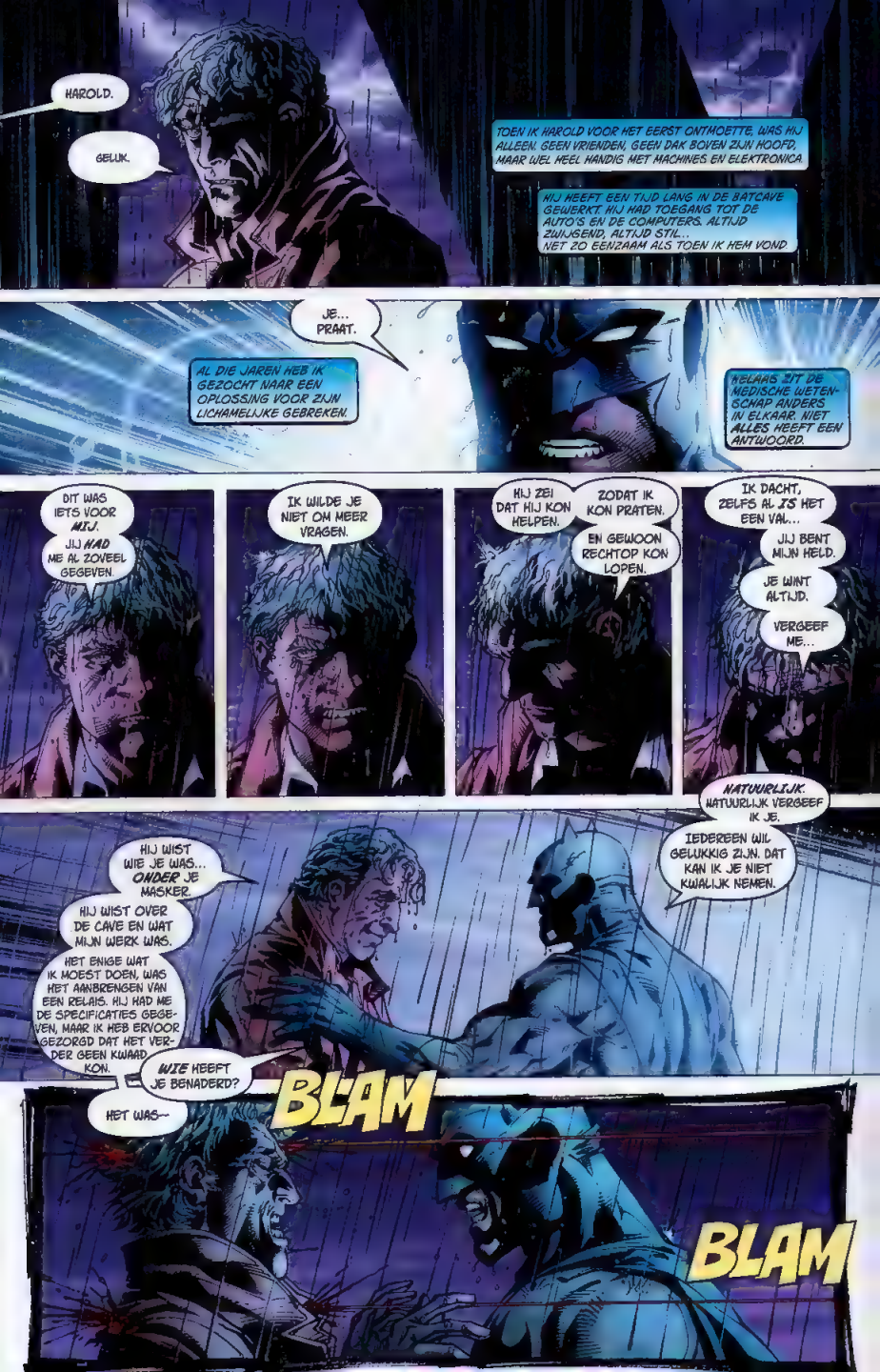
HAROLD.
GELUK.
TOEN IK HAROLD VOOR HET EERST ONTMOETTE, WAS HIJ ALLEEN. GEEN VRIENDEN, GEEN DAK BOVEN ZIJN HOOFD, MAAR WEL HEEL HANDIG MET MACHINES EN ELEKTRONICA.
HIJ HEEFT EEN TIJD LANG IN DE BATCAVE GEWERKT. HIJ HAD TOEGANG TOT DE AUTO'S EN DE COMPUTERS. ALTIJD ZWIJGEND, ALTIJD STIL... NET ZO EENZAAM ALS TOEN IK HEM VOND.
JE... PRAAT.
AL DIE JAREN HEB IK GEZOCHT NAAR EEN OPLOSSING VOOR ZIJN LICHAMELIJKE GEBREKEN.
HELAAS ZIT DE MEDISCHE WETENSCHAP ANDERS IN ELKAAR. NIET ALLES HEEFT EEN ANTWOORD.
DIT WAS IETS VOOR MIJ.
JIJ HAD ME AL ZOVEEL GEGEVEN.
IK WILDE JE NIET OM MEER VRAGEN.
HIJ ZEI DAT HIJ KON HELPEN.
ZODAT IK KON PRATEN.
EN GEWOON RECHTOP KON LOPEN.
IK DACHT, ZELFS AL IS HET EEN VAL...
JIJ BENT MIJN HELD.
JE WINT ALTIJD.
VERGEEF ME...
NATUURLIJK.
NATUURLIJK VERGEEF IK JE.
IEDEREEN WIL GELUKKIG ZIJN. DAT KAN IK JE NIET KWALIJK NEMEN.
HIJ WIST WIE JE WAS... ONDER JE MASKER.
HIJ WIST OVER DE CAVE EN WAT MIJN WERK WAS.
HET ENIGE WAT IK MOEST DOEN, WAS HET AANBRENGEN VAN EEN RELAIS. HIJ HAD ME DE SPECIFICATIES GEGEVEN, MAAR IK HEB ERVOOR GEZORGD DAT HET VERDER GEEN KWAAD KON.
WIE HEEFT JE BENADERD?
HET WAS--
BLAM
BLAM

'WAT IS EEN VRIEND?
'ÉÉN ZIEL IN TWEE LICHAMEN.'
EINDE HOOFDSTUK ELF

WANNEER JE EEN MENS DOODT, NEEM JE NIET ALLEEN WEG WAT HIJ WAS, MAAR OOK...
...WAT HIJ HAD KUNNEN ZIJN.
JE HEBT HEM VERMOORD.
'BEHANDEL UW VRIENDEN ZOALS U DOOR HEN BEHANDELD WILT WORDEN.'
IK BEN JE VRIEND NIET.
ARISTOTELES.
HIJ CITEERT ARISTOTELES.
HAROLDS VERLEDEN IS EEN MYSTERIE. HIJ KON NOCH PRATEN, NOCH RECHTOP LOPEN. HIJ HAD GEEN DOEL IN ZIJN LEVEN.
ZIJN PASSIE LAG OP HET GEBIED VAN MACHINES EN ELEKTRONICA. HET WAS NET OF HIJ DAAR WEL MEE KON COMMUNICEREN.
HIJ HAD EEN DOEL NODIG EN IK DACHT DAT IK HEM DAT HAD GEGEVEN.
IK DACHT DAT IK HEM... GENOEG HAD GEGEVEN.
BLAM BLAM
BLAM BLAM
'KWAAD BRENGT DE MENS SAMEN.'
HEER ARISTOTELES.
MAXIE ZEUS? WIE VAN MIJN VIJANDEN CITEERT ARISTOTELES?

DIT IS NIET DE EERSTE KEER DAT IK TEGENOVER EEN MAN STA MET ZIJN GEZICHT IN HET VERBAND.

DE VORIGE KEER WAS DIE PERSOON CLAYFACE, VERMOMD ALS DE IN HET HARNAS GESTORVEN ROBIN, JASON TODD.

PHTOOM

BLAM

BLAM

BLAM

BLAM

JAREN GELEDEN WERD HAROLD DOOR DE PENGUIN VAN DE STRATEN OPGEPIKT.

DE PENGUIN KON ZIJN HANDIGHEID GOED GEBRUIKEN EN DUS MAAKTE HIJ MISBRUIK VAN ZIJN EENZAAMHEID.

ALS MONTEUR IN DE BATCAVE WAS HIJ BIJNA ONMISBAAR. HIJ HAD ONGEHINDERD TOEGANG TOT DE COMPUTERS.

IK HOOPTE OPRECHT DAT IK DIE NEGATIEVE SPIRAAL DEFINITIEF KON DOORBREKEN.

ONDANKS ALLES LEED HIJ IN STILTE. HIJ WILDE NIETS LIEVER DAN NORMAAL ZIJN.
EN DIE WENS IS DOOR MIJN WARE OPPONENT UITGEBUIT. HAROLD HEEFT ME VERRADEN.
DE PRIJS: ZIJN LEVEN.

DE LAATSTE TIJD BESTAAT MIJN LEVEN UIT EEN AANEENSCHAKELING VAN AFLEIDINGSMANOEUVRES.
OUDE SCHURKEN MET EEN NIEUW REPERTOIRE. VRIENDEN IN DE ROL VAN VIJANDEN
TUSSENDOOR ZIJN SELINA EN IK BEGONNEN AAN... EEN RELATIE.
AFLEIDING.
BLAM BLAM BLAM BLAM

DE DOOD VAN HAROLD MOET ME UIT BALANS BRENGEN.
ZIJN VERRAAD MOET ME ONZEKER MAKEN.
IK MOET HET BUITENSLUITEN.
CONCENTRATIE. ZIJN WAPENS...
EEN HUURMOORDENAAR? DEADSHOT? OF GETRAIND DOOR DEADSHOT?
HIJ GEBRUIKT EEN .45. TWEE STUKS. HAROLD WERD DOOR TWEE KOGELS GERAAKT.
EEN .45 BEVAT TWAALF KOGELS. MOGELIJK ÉÉN EXTRA-- IN DE KAMER.
DE REGENJAS IS NIET BIJZONDER. DAT IS WAARSCHIJNLIJK MET OPZET.
BLAM
BLAM
BLAM
BLAM
IK HEB ANDEREN ERMEE GEZIEN. KILLER CROC. JIM GORDON. 'JASON'. OOK HAROLD.
PHTOOM
BLAM
BLAM
BLAM
ALS BRUCE WAYNE DRAAG IK ZE ZELFS.
VZIP
TOEN DIT BEGON, HEEFT IEMAND MIJN KOORD DOORGESNEDEN. IK VIEL. SCHEDELFRACTUUR.
SINDSDIEN BEN IK NAAR DIE PERSOON OP ZOEK GEWEEST.
IEMAND DIE MIJN LEVEN ALS EEN GROOT SCHAAKBORD ZIET EN MIJN VIJANDEN ALS PIONNEN BESCHOUWT.
BLAM
BLAM

Jeph LOEB tekst
Jim LEE tekeningen
Scott WILLIAMS inkt
Alex SINCLAIR kleur
BEAUTYPE
Olas BEEMER vertaling
Jan DE ROOIJ nederlandse redactie
Walter STEUR nederlandse productie
Anna LOOS nederlandse eindredactie

HUSH

Hoofdstuk twaalf
HET EIND

IK HEB HEM GEVONDEN.

HET SPEL IS AFGELOPEN!

BLAM

Op het graf van mijn ouders heb ik gezworen dat ik de stad zou verlossen van het tuig dat hen van het leven heeft beroofd. Overdag ben ik Bruce Wayne, miljardair en celebrity. 's Nachts open ik de nacht op de criminelen en heet ik...

BATMAN

BOB KANE

HET KOMT NEER OP EEN MAN MET EEN WAPEN.
MIJN TEGENSTANDER MOET WEL WETEN DAT ALLES IN MIJN LEVEN HERLEIDBAAR IS TOT ÉÉN ENKEL MOMENT.
DKUSH
EEN MAN.
MET 'N WAPEN.
SNP
HOE KOM JE HIERAAN?
TOMMY'S KETTING. DE KETTING DIE MET HEM MEE IN HET GRAF IS GEGAAN.
EEN CIRKEL. EN DE CIRKEL VAN JE LEVEN IS OOK WEER ROND.
BOK
IK HERKEN ZIJN STEM NIET. TE ZACHT. TE VERVORMD.
GEKREGEN VAN ZIJN MOEDER.
IK HEB JE EERDER GEWAARSCHUWD. GEEF TERUG, WANT ANDERS--
WHAM

BRUCE.
HIJ WEET WIE IK BEN.
HIJ VERTELT EEN VERHAAL DAT ALLEEN TOMMY EN IK KENNEN.
AFLEIDING. BEDROG.
NEE, DAT MAG NIET. MOG NIET. NIET ZO HAASTIG.
TOMMY ELLIOT IS DOOD.
GAH!
TCHCK
KDM
WAARZOM DIE VERMOMMING?
WIE BEN JE?!
DENK JE DAT HET TOEVAL IS DAT WE HIER ZIJN?
OP DEZE BRUG?
IN DE REGEN?
ER IS EEN... ONGELUK GEBEURD.
MIJN– MIJN OUDERS... HUN AUTO...

IK HEB GEEN IDEE NOE JE AL DEZE VERHALEN KENT...
...MAAR DOKTER THOMAS WAYNE HEEFT GEVOCHTEN VOOR HET LEVEN VAN DE ELLIOTS.
JA, DAT HAD JE HE OOK BELOOFD.
BAM
MAAR MIJN VADER STIERF. MIJN MOEDER BLEEF-- URGH!
'HET EEN NAALD IN MIJN OOG.'
WHACK
'EEN NAALD IN MIJN OOG.' EEN UITDRUKKING DIE TOMMY EN IK VROEGER GEBRUIKTEN.
CHUK
GAAT HET DAAR OM? IS DAT HET?
EEN GEBROKEN BELOFTE?
NEE, BRUCE.
BDFF
DAT JE PA MIJN VADER LIET STERVEN OP DE OPERATIETAFEL WAS NIET HET PROBLEEM...
...WEL DAT HIJ MIJN MOEDER LIET LEVEN.
WAT...?
DAT ZE ZONDER CHAUFFEUR ZOUDEN GAAN, WAS MIJN IDEE. VEEL REGEN... KAPOTTE REMMEN...
IK WILDE DAT MIJN OUDERS ZOUDEN STERVEN.
JE VADER VERPESTTE ALLES.
BLAM

BAD-BOY
JE HAD HET MAAR GEMAKKELIJK TOEN JE WEES WERD.
AL DAT GELD-- IN ÉÉN KEER VAN JOU.
EN IK, IK MOEST NOG JAREN WACHTEN VOOR MIJN MOEDER EINDELIJK AAN KANKER BEZWEEK.
ALTIJD MAAR AARDIG ZIJN. DOEN ALSOF.
IK WEET DAT JE HEBT GETELD. JA, IK HAD NOG ÉÉN KOGEL IN DE PATROONKAMER.
JE WAS NET ZO DRUK MET HAROLD BEZIG, DAT IK OP MIJN GEMAK WAT C-4 OP DE BATMOBILE KON PLAATSEN.
GOED... HOE GROOT DE VERLEIDING OOK IS, HET IS NOG NIET VOORBIJ.
IK NEEM JE MEE NAAR ARKHAM, WAAR IEDEREEN KAN TOEKIJKEN HOE IK JE ONTMAS--
HANDEN OMHOOG! OP JE KNIEËN EN HANDEN OMHOOG!
NU!
DE BONDGENOOT IN BANGE TIJDEN.
EN WIE HEB JE MET JE MEEGENOMEN?
SCHIET HEM GEWOON NEER, JIM.
VERDOMME... ZE STAAN NET TE DICHT BIJ ELKAAR.
HARVEY... WAT DOE JIJ HIER?
WE HADDEN EEN AFSPRAAK--
UH-HUH. JA...

AFSPRAKEN ZIJN ER OM NIET NAGEKOMEN TE WORDEN. DAT WEET ELKE ADVOCAAT.
BLAM BLAM
NEE!
CHK
CHK
HARVEY DENT WAS OOIT EEN GOEDE VRIEND. HIJ WAS OFFICIER VAN JUSTITIE, TOT HIJ ZUUR OVER ZIJN GEZICHT KREEG...
...EN EEN TWEEDE PERSOONLIJKHEID KWAM BOVENDRIJVEN-- DE GESTOORDE TWO-FACE.

ZIJN GEZICHT IS GENEZEN.
ZIJN AANWEZIGHEID HIER IS... ONVERWACHT.
GEEF HIER.
GEEN PROBLEEM. HET IS TOCH AL VAN JOU.
WAT?!
DAT HEB IK AL EERDER GEZEGD. THOMAS ELLIOT IS 'VERMOORD' MET JOUW OUDE DIENSTWAPEN.
ONDER HET VERBAND--
IK MOET HET WETEN.
HEB IK MET TOMMY EEN VRIEND VERLOREN...
...EN KRIJG IK MET HARVEY WEER EEN VRIEND TERUG?
IK HEB 'ELLIOT' NEERGESCHOTEN. DAAROM WIST IK DAT DE JOKER ONSCHULDIG WAS.
ACTIVEER NACHTKIJKER.
HEB JIJ ELLIOT NEERGESCHOTEN?
JA, ACH, HET KAN NIET BEPAALD VEEL KWAAD WANNEER IEMAND HELEMAAL UIT KLEI BESTAAT.

PHTOOM
SPLOSH
DIT KOMT VOOR DE RECHTER.
JE ZEI DAT JE WAS VERANDERD. HOE DAN?
DAT RISICO NEEM IK DAN MAAR. DENK JE ECHT DAT BATMAN ZICH LAAT DAGVAARDEN?
HEB JE HIERHEEN GEBRACHT. HEB HET VERBOND VERRADEN. PRECIES WAT IK WILDE...
BATMAN HELPEN WANNEER HIJ DAT NODIG HEEFT.
HARVEY...?
JA, IK HEB DE TOUWTJES WEER IN HANDEN. TWO-FACE IS WEG.
EN DIE PLASTISCHE CHIRURGIE?
WAT? JE MAAKT EEN GRAPJE. JE HEBT HEM NET VAN DE BRUG ZIEN VALLEN.
VRIEND VAN BRUCE WAYNE.
DE NAAM.
ELLIOT.
DOKTER THOMAS ELLIOT. OPERATIE WAS IN PHILADELPHIA.
THOMAS ELLIOT IS DOOD.
GRAAF DE KIST MAAR OP. JE VINDT ENKEL RESTJES KLEI.
IK BLIJF HOPEN DAT DIT HAROLD NIET IS. DAT HET WEER CLAYFACE IS.
MAAR... HAROLD IS DOOD.
KIJK EENS AAN. HET REGENT NIET MEER.

GOTHAM CITY. TWEE WEKEN LATER.
ALS JE NIET GEVONDEN WILT WORDEN, WORD JE NIET GEVONDEN.
PRECIES.
LAAT ME RADEN. JE VINDT DAT JE HEBT GEFAALD. JE BENT BOOS.
BOOS OP MIJ, OP BATMAN, OP IEDEREEN...
...MAAR VOORAL BOOS OP JEZELF.
VAL DOOD.
GAAN WE SCHELDEN? DAAR HEB IK ANDERE MENSEN VOOR. HOOR.
SCARECROW HEEFT ALLES IN MIJN KOP OVERHOOP-GEHAALD.
IVY BIJ MIJ OOK. IK KEN HET GEVOEL.
RED JE HET WEL?
JIJ HEBT VAAK GENOEG VAN KOSTUUM VERANDERD.
JE BENT ZELFS VAN KANT GEWISSELD, ALS DIE VERHALEN WAAR ZIJN.
IS DAT HET WAARD?
IK--
JA.
ZOLANG JE HET VOOR JEZELF DOET...
...EN NIET VOOR WAT ANDEREN OVER JE DENKEN.
HOORDE DAT THOMAS ELLIOT WEER DOOD IS.
HOORDE IK OOK.
MOOI.
DE ZAK.

DE CAVE.
IK BEN NAAR PHILADELPHIA GEWEEST. DIT WAS GOED VOORBEREID. EEN JAAR, MISSCHIEN TWEE.
IK BLIJF DENKEN AAN 'THE PURLOINED LETTER'. ALLE ANTWOORDEN LAGEN VOOR MIJN NEUS.
BRUCE...
SOMS IS SPEURWERK NET ALS HET ZOEKEN VAN JE BRIL.
HET IS ALTIJD DE LAATSTE PLEK WAAR JE KIJKT, OMDAT JE DAARNA NIET MEER ZOEKT.
IK HEB CLARK HIER GEVRAAGD.
OP ZIJN EIGEN MANIER IS HIJ SOMS NOG MINDER EMOTIONEEL BETROKKEN DAN IK.
WIST JE DAT DOKTER ELLIOT--
'TOMMY'?
DOKTER ELLIOT MENSEN ALS HAROLD EN HARVEY DENT DAADWERKELIJK HEEFT GEHOLPEN?
JA-- GEHOLPEN.
WAAROM HEB IK DAAR NIETS VAN GEMERKT? WAAROM WIST IK DAT NIET?
HET WAS NUN BESLUIT. EN GEZIEN ZIJN REPUTATIE KUN JE HEN DAT NIET KWALIJK NEMEN.
HIJ HEEFT HUNTRESS BENADERD. BOOD HAAR GELD VOOR EEN BETERE UITRUSTING.
HIJ BEWEERDE DAT HIJ EEN 'BEZORGDE BURGER' WAS DIE GRAAG EEN HANDJE WILDE HELPEN.
ZE HEEFT RONDGEVRAAGD. ALLES KLOPTE.
ZELFS IK DACHT DAT ALLES KLOPTE.
EN ZIJN GROOTSTE TRUC...
HIER.
KLK
SUBLIMINALS.
TELKENS ALS IK DE COMPUTER GEBRUIKTE, ZAG IK DANKZIJ HAROLDS RELAIS HEEL EVEN ZIJN GEZICHT.
NA MIJN VAL-- TOEN IK EEN ARTS NODIG HAD-- DACHT IK DIRECT AAN DOKTER THOMAS ELLIOT.

KAN IK--
KAN IK JE HELPEN?
IK HEB NIETS IN DE HAVEN GEVONDEN. NA DE STORM IS HET LICHAAM VAST IN DE ZEE BELAND.
IK VRAAG ME AF HOE HIJ ME IN METROPOLIS HEEFT KUNNEN VINDEN. HIJ HEEFT ME IN DE GATEN GEHOUDEN.
IK DENK-- NEE, IK WEET DAT HIJ TIJDENS MIJN OPERATIE IETS HEEFT GEDAAN.
BEKIJK MIJN HOOFD EENS MET JE RÖNTGENSTRALEN. ZIE JE DAAR IETS?
INDERDAAD. JE ACHTERHOOFD-- OP JE SCHEDEL. ZO KLEIN...
EEN ZENDER?
MOGELIJK.
HAAL WEG.
DAT DOET PIJN--
DOE HET.
JE KUNT JEZELF NIET DE SCHULD--
IK MOET AAN HET WERK.
DAN BLIJF IK EN--
NEE. JE HEBT GENOEG GEDAAN.
MAAR IK WIL-- IK...
DANK JE.
ELLIOT KAN DIT NIET ALLEEN HEBBEN GEDAAN. HIJ HAD IEMAND NODIG DIE ZE ALLEMAAL VERTROUWDEN.

ARKHAM ASYLUM.
ONS GESPREK WORDT NIET OPGENOMEN. NIEMAND LUISTERT MEE. JE WEET WAAROM.
IK HAD DIT EERLIJK GEZEGD NIET VAN JE VERWACHT.
ALS IK JOU ZIE, DENK IK NIET METEEN 'CRIMINEEL MEESTERBREIN'.
MAAR DAAR GING HET DUS OOK OM.
TOCH?
AH. JE HEBT NOG STEEDS VRAGEN. DAAROM BEN JE HIER.
LACHEN.
HET BEGON MET DE ONTVOERING. HET BEGON MET KILLER CROC.
DAT KAN NIET OM HET GELD ZIJN GEGAAN. ELLIOT WAS ZELF MEER DAN RIJK GENOEG.
KLOPT. MAAR JE KUNT NOOIT GELD TE VEEL HEBBEN, ZEG IK DAN ALTIJD.
DAT MOET JIJ TOCH WETEN.
HOE KWAM JE AAN HET KRYPTONIET VOOR IVY'S LIPPENSTIFT?
HOE KOM JIJ ERAAN VOOR JE RING?
JE HEBT HOOGGEPLAATSTE VIJANDEN.
MAAR DAT HEB JE DUS NIET VAN MIJ, HÈ?
DUS JE BELOOFDE CROC DAT JE HEM KON GENEZEN. ALS HIJ MAAR GELD HAD.
WE HEBBEN HET NIET BEPAALD OVER HET SLIMSTE JONGETJE VAN DE KLAS.
HIJ WIST NIET DAT WIJ HEM MET EEN VIRUS HADDEN GEÏNFECTEERD.
HIJ WAS WANHOPIG. WE ZOUDEN HEM 'TIJDENS ZIJN OPERATIE' HET TEGENGIF GEVEN.
EEN SIMPEL MIDDELTJE. WAAR DE FBI HEM OOK HEEFT OPGESLOTEN, HIJ IS VAST WEER DE OUDE.
SCARECROW DEED DE PROFIELSCHETSEN.
IEDEREEN WIL WEL IETS.
POISON IVY?
GELD. EN ZE HEEFT IETS TEGEN CATWOMAN.
HARLEY QUINN?
LIEFDE. SAMENWERKEN MET DE JOKER.
DE JOKER-- DAT WAS VAST MOEILIJK.
EERST WEL. TOT HIJ OVER ONZE PLANNEN MET 'JASON TODD' HOORDE.
CLAYFACE?
GELD. WEER ZO'N SUKKEL. IK HEB ZO HET GEVOEL DAT JE DIT ALLEMAAL AL WEET.
RA'S WAS BOOS OP JE.
HIJ VOELDE ZICH GEBRUIKT.
HIJ RAAKTE HIERBIJ BETROKKEN OMDAT EEN VAN ZIJN LAZARUS PUTTEN WAS GEBRUIKT EN HIJ WILDE DAT IK UITZOCHT DOOR WIE.
DAAROM HEB JE DE AS IN DIE GELDWAGEN ACHTERGELATEN. JE HOOPTE DAT IK HEM ZOU UITSCHAKELEN. TWEE VLIEGEN, ÉÉN KLAP.
HOE WIST JE DAT IK HET WAS?
DE MEDISCHE DOSSIERS VAN ELLIOT IN PHILADELPHIA.
WELISWAAR NIET JE ECHTE NAAM...
...MAAR WEL 'ARTHUR WYNNE.' DE BEDENKER VAN DE KRUISWOORDPUZZEL.
HET ONTBREKENDE STUKJE...

...RIDDLER.
ARTHUR WYNNE. EEN HEERLIJKE NAAM. WYNNE. ALS IN WINNEN.
WAT WAS HET? HERSEN-TUMOR?
LEUK RAADSELTJE. HOE ONTSNAP JE AAN DE DOOD?
DE LAZARUS PUT.
DE ARTSEN HADDEN JE OPGEGEVEN.
WAS JE NIET VOLLEDIG GEK TOEN JE UIT DE PUT KWAM?
NIET GEK.
KWAAD.
VROEGER WAS IK NOG IEMAND IN DEZE STAD.
NU HEEFT IEDEREEN EEN GIMMICK.
IK ZOU HEN EENS WAT LATEN ZIEN.
DA'S GELUKT.
DOKTER ELLIOT WAS VAST ZEER ONDER DE INDRUK VAN JE MIRACULEUZE GENEZING.
KANKER.
HET SCHEPT EEN BAND-- MAAR JA, WAT WEET JIJ DAAR NOU VAN? JIJ HEBT HET IMMERS NIET.
ELLIOTS MOEDER STIERF ERAAN.
VOOR EEN GENEESMIDDEL ZOU HIJ FLINK BETALEN.
MAAR NEE, HIJ WILDE IETS ANDERS. MEER.
HIJ WIST DAT IK UIT GOTHAM KWAM EN...
...TJONGE, WAT HAD HIJ DE PIK OP BRUCE WAYNE.
EN DUS BEDACHT JE DE MAN MET HET VERBAND EN DE LANGE REGENJAS.
HUSH.
HUSH...?
HET BEGON ALS EEN GRAP, OMDAT WIE DE PLANNEN GEHEIM MOESTEN HOUDEN.
TOEN BEGON SCARECROW MET DAT ENE LIEDJE.
'HUSH, LITTLE BABY.'
OVER EEN KIND DAT NOOIT TEVREDEN IS.
BLEEF HANGEN.
MAAR VOOR HET KON LUKKEN, MOEST JE EERST HET RAADSEL OPLOSSEN.
JUIST. EEN LAZARUS PUT GEEFT JE EEN ONGEKEND...
...INZICHT.

WIE, OH WIE...
...IS DAT ONDER BATMANS MASKER?
DE WERELD IS MIJN OESTER.
TOCH, BRUCE?
HOE LAAT IS HET ALS EEN OLIFANT OP JE HEK ZIT?
WAT--?
HOE LAAT IS HET ALS EEN OLIFANT OP JE HEK ZIT?
'TIJD VOOR EEN NIEUW HEK.' DIE KENT IEDEREEN. WAARDELOOS.
DAAROM BEN JE GEEN GEVAAR VOOR ME.
JE MOEST HET ELLIOT VERTELLEN. MAAR VERDER... ZELFS NIET AAN CLAYFACE TOEN HIJ VOOR 'ROBIN' SPEELDE.
IK KEN JE, EDWARD NIGMA.
MISSCHIEN BETER DAN JIJ JEZELF KENT.
RAADSELS ZIJN JE OBSESSIE. JE VERSLAVING.
EN EEN RAADSEL WAARVAN IEDEREEN DE OPLOSSING AL KENT... IS 'WAARDELOOS'.

MOCHT JE HET TOCH OOIT NOG AAN IEMAND WILLEN VERTELLEN...
...VERGEET DAN NIET DAT RA'S GRAAG WIL WETEN WIE ZIJN PUT HEEFT GEBRUIKT.
HOE LANG HOUD JE HET UIT TEGEN EEN LEGER HUURMOORDENAARS?
JE HEBT HOOGGEPLAATSTE VIJANDEN, EDWARD.
ROT OP.
NOG ÉÉN DING.
WAAROM JASON? WAARVOOR WAS DAT NODIG?
VRAAG: HOE VAAK HEB JE ME INMIDDELS VERSLAGEN?
ANTWOORDEN: VIJF. TIEN. HONDERD.
MAAR... VRAAG: WAT WAS BATMANS GROOTSTE NEDERLAAG?
ANTWOORD: DE DOOD VAN ROBIN.
JA, DAT IS NOG EENS MET JE NEUS OP DE FEITEN.
HET GRAF IS LEEG. WAAR IS ZIJN LICHAAM GEBLEVEN?
LEUK RAADSEL, HÈ?
ALLES IN ORDE?
HIJ VIEL.
OH. HULP NODIG?
WE ZIJN KLAAR.

IK HEB HAROLD VLAK BIJ WAYNE MANOR BEGRAVEN.
DIT WAS ZIJN THUIS. EN HIER IS HIJ VEILIG.
HET KOSTTE MOEITE, MAAR UITEINDELIJK HEB IK ZIJN ACHTERNAAM KUNNEN ACHTERHALEN.
EN NU... ALWEER EEN BEGRAFENIS.
HIER HAROLD ALLEN
DUS...
DE RIDDLER--?!
ÉÉN VRAAG STAAT OPEN. WE WETEN HET ALLEBEI.
ZE WILDEN MIJN LEVEN OP ZIJN KOP ZETTEN. HET HAD GEKUND...
...MAAR ZE HADDEN NIET VERWACHT DAT TWO-FACE NA ZIJN OPERATIE ZOU ZIJN GEWIST...
...EN DAT HARVEY DENT ZIJN PLAATS ZOU INNEMEN.
VERRADEN DOOR TWO-FACE.
WAAR MOET HET MEEN MET DE WERELD?
SELINA--
DAT WAS EEN GRAPJE.
IK... IK BEN HIER NIET GOED IN.
MET VRIENDEN, PARTNERS.
HET EINDIGT ALTIJD IN DOOD EN VERRAAD.
ALS HET OOIT AL KON, KAN HET NA DE DOOD VAN MIJN OUDERS ZEKER NIET MEER.
VERTEL DAT AAN NIGHTWING. ROBIN. ORACLE.
MOET IK DOORGAAN?
JE WEET WAT SCARECROW HEEFT GEZEGD. DAT IEMAND ANDERS MIJN GEEST AL HAD BENEVELD.
JA. HET KAN ZIJN DAT HIJ BLUFTE.
OF HET WAREN DIE SUBLIMINAL MESSAGES.
OF... WE ZIJN ALLEBEI DOOR IVY BETOVERD--
HUSH...

WAAROM ZEG JE DAT?
AUW! JE DOET ME PIJN.
WAT IS ER? IK BEDOEL, WAT HEB JE TOCH?
HOORDE ZIJ BIJ HET PLAN? NEEM IK DAT RISICO?
BRUCE...?
OH.
DUS DIT WAS HET?
VERWACHT MAAR GEEN 'IK HOUD VAN JE'.
LUISTER, BETOVERING OF NIET, DAT WETEN WE NIET.
SPEEL TOCH NIET ALTIJD VOOR DETECTIVE.
WE ZIJN WIE WE ZIJN. DAAROM WERKT DIT.
EN MISSCHIEN DAT JE DAT OP EEN DAG INZIET.
TOT DIE TIJD...

OP EEN DAG...
EINDE

ANNOTATIES

Voor de laatste hoofdstukken van 'Hush' heeft Jim Lee helaas geen annotaties meer gemaakt. Dat is begrijpelijk, want hij heeft het druk gehad met andere dingen, waaronder de voorbereidingen voor de serie Superman. Dankzij de wondere wereld van het Internet heb ik echter wel een aantal flarden interview gevonden en heb ik de duidelijkste verwijzingen en verborgen boodschappen zelf ontdekt. Kortom, de traditie van het audiocommentaar voor 'Hush' kan toch tot het eind in stand worden gehouden. De genoemde paginanummers zijn die van de Nederlandse comic.

'HUSH' :: hoofdstuk 11 en 12
Annotaties door Jim Lee & Olav Beemer

:: PAGINA 2 Op de grafsteen waar Catwoman vanaf springt, staat de naam Gwen Stacy. Voor de fans van de Marvel comic Spiderman is deze verwijzing een inkoppertje, want Gwen is het vriendinnetje van Peter Parker dat door toedoen van de Green Goblin op de Brooklyn Bridge om het leven is gekomen.

:: PAGINA 9 Aan de rechterkant van het eerste panel is een grafsteen zichtbaar met daarop de naam Brian Azzarello. Zoals iedereen intussen weet, is Brian bij DC Comics de schrijver van 100 Bullets en is hij tevens de man met wie ik in de eerste helft van 2004 ga samenwerken aan de serie Superman.

:: PAGINA 18 In mijn annotaties voor hoofdstuk tien heb ik gezegd dat Catwoman via een zendertje door Batman kon worden opgespoord. Onzin, want dat kon ook via de motor waarop Catwoman reed. Blijkbaar was ik met mijn gedachten ergens anders. Wat Batman daar in zijn handen had, was geen zendertje, maar het door Harold geplaatste relais waar Oracle het op deze pagina over heeft. Het dus is maar goed dat ik deze serie niet schrijf.

:: PAGINA 19 Jawel, het is weer tijd voor de verkeersborden met daarop namen die als gebruikelijk verwijzen naar schrijvers, tekenaars of andere bekendheden in de comicwereld. In het tweede panel zijn de namen zichtbaar van Carmine Infantino (de tekenaar die met zijn vernieuwende ontwerp van het personage Batman een nieuw tijdperk inluidde) en van David Mazzucchelli (samen met Frank Miller verantwoordelijk voor de klassieker Batman: Year One). Davids achternaam is daar verkeerd gespeld, maar ik ben vast niet de enige die dat niet uit het blote hoofd kan spellen.

:: PAGINA 24 Dezelfde brug, ander verkeersbord en dus weer een aantal andere verwijzingen naar grote of minder grote namen uit de wereld der comics. Helemaal onderaan zit de naam van Casey Seijas verstopt, redacteur bij Wizard Magazine. Op het bovenste bord is nog de naam Alex Garner leesbaar, de man achter succesvolle comics als Gen13 en Danger Girl.

:: PAGINA'S 28-29 De twee met potlood en waterverf gemaakte panels waarin Tommy zichtbaar is, zijn inderdaad simpelweg gekopieerd uit twee eerdere delen. Al zijn ze heel lichtjes bewerkt of vervormd omdat ze anders niet in de lay-out zouden passen, verder was het een kwestie van knippen en plakken. Hey, als je voor het eerst sinds lange tijd weer vaste deadlines hebt en net elf nummers uit je tekenpen hebt geperst, mag dat best!

:: PAGINA 32 Het kostuum dat Hush hier aanheeft, is vrijwel identiek aan het kostuum dat Clayface in het vorige hoofdstuk als Jason Todd droeg. Toch bevat het één groot verschil, namelijk de letter op de borst en op de riem. Bij Clayface was dat nog de 'R' van Robin, terwijl het in dit geval logischerwijs de 'H' van Hush is. Het is de enige tekening waarop dit detail zichtbaar is en uit de verte lijken de letters op elkaar, dus het is niet ondenkbaar dat sommige lezers het over het hoofd hebben gezien.

:: PAGINA 35 Op de laatste pagina met shots van Gotham City, die trouwens geweldig is ingekleurd, heb ik zo veel mogelijk elementen uit de afgelopen nummers gebruikt. Van de herkenbare versieringen op de gevels tot de rondvliegende zeppelins, het moest een waardig afscheid van de stad worden.

Daarnaast was dit de laatste kans om het kostuum van Huntress in beeld te laten komen. Niet iedereen is gecharmeerd van het nieuwe ontwerp en het schijnt dat Gail Simone in haar serie Birds of Prey denkt aan een vervanging, maar het past bij de sfeer van dit verhaal en verdient een laatste eerbetoon.

:: PAGINA 39 Met het eerste panel ben ik niet zo blij omdat het perspectief niet uitkomt. Natuurlijk had ik mezelf al een beperking opgelegd toen ik besloot dat de eerste drie pagina's van deze scène in Arkham een vergelijkbare lay-out moesten hebben omdat ik anders niet genoeg ruimte zou hebben voor de tekst van Jeph, maar dat is geen excuus waarom het lijkt of de Riddler niet op de stoel maar op de tafel zit.

:: PAGINA 41 De bewaker bij Arkham Asylum, luisterend naar de naam McQuaid, is dezelfde die al in hoofdstuk drie een kort gastoptreden had. Zoals ik toen al heb aangegeven, is dit personage vernoemd naar Brad McQuaid, een goede vriend en tevens ontwikkelaar van computergames bij zijn eigen bedrijf Sigil Games Online. Het leek me niet meer dan logisch dat deze bewaker nogmaals ten tonele mocht verschijnen voor deze laatste scène in Arkham.

:: TOT SLOT Aan het eind van de rit wil ik graag alle lezers bedanken die ervoor hebben gezorgd dat 'Hush' dé hit van het jaar is geworden. Wat ooit is begonnen als een weddenschap en een uit de hand gelopen grap, is uitgegroeid tot een project waar ik ontzettend veel plezier aan heb beleefd. Hopelijk hebben jullie je net zo vermaakt. Ik heb de smaak in ieder geval te pakken en verheug me nu al op mijn samenwerking met Brian Azzarello voor de serie Superman.

Vervolgens wil ik Jeph bedanken voor de geweldige samenwerking. Het was een grote eer. Daarnaast dank aan mijn inkter Scott en inkleurder Alex, die een jaar lang iets geweldigs hebben gemaakt van mijn rommelige potloodlijntjes. Ook Bob Schreck mag ik niet vergeten, want zonder hem als strenge doch bijzonder rechtvaardige redacteur was minimaal de helft van de nummers te laat ingeleverd. Nogmaals bedankt, iedereen!

JIM LEE'S BATMAN

00604
8 710823 014734